

Vlaanderen
is landbouw & zeevisserij

JAARRAPPORT SPERMACENTRA VARKEN 2024

AGENTSCHAP
LANDBOUW
& ZEEVISSERIJ

www.vlaanderen.be/landbouw

10.10.2025

////////////////////////////////////

AGENTSCHAP LANDBOUW & ZEEVISSERIJ

Samenstelling

Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Auteurs

Maya Kerkhove, beleidsadviseur dierlijke kwaliteitsnormering

Eline Van Eyken, beleidsadviseur dierlijke kwaliteitsnormering

Dieder Vangindertael, beleidsadviseur dierlijke kwaliteitsnormering

Verantwoordelijke uitgever

Patricia De Clercq, administrateur-generaal

Lay-out

Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Druk

Vlaamse overheid

Aansprakelijkheidsverklaring

Dit rapport werd door het Vlaams Gewest met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt echter geen enkele garantie gegeven over de juistheid of de volledigheid van de informatie in dit rapport. De gebruiker van dit rapport ziet af van elke klacht tegen het Vlaams Gewest of zijn ambtenaren, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van de via dit rapport beschikbaar gestelde informatie. In geen geval zal het Vlaams Gewest of zijn ambtenaren aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van de via dit rapport beschikbaar gestelde informatie.

AGENTSCHAP LANDBOUW & ZEEVISSERIJ

VOORWOORD

Het jaarrapport 2024 over de centra voor geassisteerde voortplanting bij varkens bevat traditiegetrouw een aantal interessante kengetallen over de winning, opslag en handel van levende producten in de varkenshouderijen in Vlaanderen tijdens het seizoen 2024.

Om deze activiteiten te mogen uitvoeren, moet een centrum beschikken over de nodige erkenningen en toelatingen. In het geval van nationale handel moet een centrum beschikken over een zoötechnische erkenning die wordt afgeleverd door de Vlaamse overheid en over een veterinaire toelating die wordt afgeleverd door de federale overheid. In het geval van intracommunautaire handel verlenen zowel de Vlaamse overheid als de federale overheid een erkenning.

De centra worden op periodieke wijze bezocht door een toezichthouder van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij ter controle van de zoötechnische bepalingen die zijn opgenomen in het fokkerijbesluit van 17 mei 2019.

Jaarlijks bezorgen deze centra in het voorjaar een overzicht van hun activiteiten met betrekking tot het voorgaande seizoen aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Deze gegevens worden verwerkt en vergeleken met de bezorgde gegevens van voorgaande jaren. De tendensen worden vervat in dit jaarrapport. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij dankt de bedrijfsleiders van de centra om deze informatie zorgvuldig te verzamelen en ter beschikking te stellen.

AGENTSCHAP LANDBOUW & ZEEVISSERIJ

INHOUDSTABEL

voorwoord	3
1 Inleiding	1
1.1 Wetgeving	1
1.1.1 Europese Fokkerijverordening	1
1.1.2 Vlaams fokkerijbesluit	2
1.1.3 Veterinairrechtelijke voorschriften	2
1.2 Erkenningen en toelatingen	3
1.2.1 Algemeen	3
1.2.2 Nationale handel versus intracommunautaire handel	3
2 Erkende spermacentra in vlaanderen	4
3 Aantal en Evolutie stapel donorberen	6
3.1 Aantal eindberen	8
3.2 Aantal zeugenlijnberen	10
4 Productie, aankoop, gebruik en evolutie spermadosissen	11
4.1 Resultaten alle type beren	11
4.1.1 Productie spermadosissen	11
4.1.2 Aankoop spermadosissen uit het buitenland	13
4.1.3 Verkoop spermadosissen (binnen- en buitenland) en gebruik op het eigen bedrijf	14
4.2 Resultaten eindberen	15
4.2.1 Productie spermadosissen	15
4.2.2 Aankoop spermadosissen uit het buitenland	17
4.2.3 Verkoop Piétrain sperma (binnen- en buitenland) en gebruik op het eigen bedrijf	17
4.3 Resultaten zeugenlijnberen	18
4.3.1 Productie spermadosissen	18
4.3.2 Aankoop spermadosissen uit het buitenland	19
4.3.3 Verkoop spermadosissen (binnen- en buitenland) en gebruik op het eigen bedrijf	20
5 Spermacentra en de Vlaamse varkenshouderij	20
6 Rol van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij	20

1 INLEIDING

1.1 WETGEVING

1.1.1 Europese Fokkerijverordening

Op 8 juni 2016 werd Verordening (EU) 2016/1012 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende de zoötechnische en genealogische voorwaarden voor het fokken van, de handel in en de binnenkomst in de Unie van raszuivere fokdieren, hybride fokvarkens en levende producten daarvan en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 652/2014, de Richtlijnen 89/608/EEG en 90/425/EEG van de Raad en tot intrekking van bepaalde handelingen op het gebied van dierfokkerij ("fokkerijverordening") goedgekeurd door het Europees Parlement en de Europese Raad. ([weblink naar verordening \(EU\) 2016/1012](#))

Deze verordening is op 1 november 2018 in werking getreden en regelt de zoötechnische en genealogische voorschriften voor de handel en de binnenkomst in de Europese Unie van fokdieren en de levende producten (sperma, eicellen en embryo's) daarvan. De fokkerijverordening heeft een invloed op de erkenning en werking van de centra voor de geassisteerde voorplanting, onder andere door de bepalingen over:

- voorschriften voor de erkenning van stamboekverenigingen en fokkerijgroeperingen en de goedkeuring van hun fokprogramma's;
- voorschriften voor de inschrijving van fokdieren in stamboeken en fokregisters;
- voorschriften voor de toelating van fokdieren en levende producten daarvan tot de voortplanting;
- voorschriften voor prestatieonderzoek en genetische evaluatie van fokdieren;
- voorschriften voor de afgifte van zoötechnische certificaten voor fokdieren en voor levende producten daarvan.

Een belangrijke bepaling is dat, om een dier te kunnen inschrijven als een raszuiver fokdier in een stamboek van een stamboekvereniging of in het geval van hybride fokdieren in een fokregister van een fokkerijgroepering, de levende producten waaruit deze dieren voortkomen, gewonnen, geproduceerd, behandeld en opgeslagen moeten worden op een centrum met de nodige toelatingen en erkenningen.

Daarnaast moeten de levende producten bij de verhandeling begeleid worden door een zoötechnisch certificaat indien de nakomelingen die met deze levende producten worden geproduceerd, ingeschreven moeten worden in een ander stamboek of fokregister dan waar de ouders zijn ingeschreven. De lay-out en het format van die zoötechnische certificaten wordt vastgelegd door Uitvoeringsverordening (EU) 2017/717 van de Commissie van 10 april 2017 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) 2016/1012 van het Europees Parlement en de Raad wat de modelformulieren voor zoötechnische certificaten voor fokdieren en levende producten daarvan betreft. Enkel erkende stamboekverenigingen, fokkerijgroeperingen, en erkende fokorganen uit derde landen, kunnen zoötechnische certificaten voor fokdieren en hun levende producten afleveren. De centra die beschikken over een goedkeuring om levende producten te verhandelen overeenkomstig het dieiergezondheidsrecht van de Unie, kunnen de toestemming

krijgen van de betrokken fokkerijvereniging om deze zoötechnische certificaten zelf af te leveren, op basis van informatie die zij krijgen van erkende stamboekverenigingen, fokkerijgroeperingen en fokorganen.

1.1.2 Vlaams fokkerijbesluit

In navolging van de nieuwe Europese fokkerijverordening, werd het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren op 17 mei 2019 goedgekeurd ("fokkerijbesluit"). [\(weblink naar fokkerijbesluit\)](#)

Het fokkerijbesluit bepaalt dat een erkenning vereist is om levende producten te winnen, produceren, behandelen of op te slaan van dieren die zijn ingeschreven, opgenomen of geregistreerd in een erkende stamboekvereniging, fokkerijgroep of fokorgaan. Deze dieren worden omschreven als 'donoren' in het fokkerijbesluit.

Het fokkerijbesluit bepaalt voorwaarden inzake:

- de beschikbaarheid van zoötechnische certificaten van de donoren;
- de registratie van gegevens over de winning, opslag, behandeling en handel van levende producten;
- de openbaarmaking van gegevens inzake afstamming, resultaten van prestatie-onderzoek en genetische evaluatie en de status op het gebied van toelating tot de voortplanting van de donoren;
- de informatiedeling met stamboekverenigingen en fokkerijgroeperingen;
- de identificatie van recipiënten die levende producten bevatten.

1.1.3 Veterinairrechtelijke voorschriften

Op 1 januari 2017 trad het koninklijk besluit van 22 juni 2016 tot vaststelling van de veterinairerechtelijke voorschriften voor de handel en de invoer van sperma, eicellen en embryo's van varkens, runderen en paardachtigen en tot vaststelling van de voorschriften voor spermacentra, sperma-opslagcentra, embryoteams en embryoproductieteams, en de voorschriften voor als donor fungerende varkens, runderen en paardachtigen in werking op federaal niveau.

Belangrijkste nieuwigheden aan dit koninklijk besluit waren de bepalingen met betrekking tot de nationale handel. Dit betekent dat sinds 1 januari 2017 de centra die levende producten verhandelen voor de nationale handel, een toelating moeten hebben van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV). Het FAVV legt hierbij voorwaarden op in verband met de sanitaire aspecten waaraan de infrastructuur van het centrum en de donordieren moeten voldoen.

Vooral inzake PRRS zijn er grote en belangrijke stappen gezet in de centra, die voor een goede basis hebben gezorgd om deze ziekte uit de veestapel te weren.

Op 21 april 2021 is de nieuwe verordening rond diergezondheid (Verordening (EU) 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende overdraagbare dierziekten en tot wijziging en intrekking van bepaalde handelingen op het gebied van diergezondheid) in werking getreden op Europees niveau en bijgevolg werd ook de federale wetgeving aangepast.

1.2 ERKENNINGEN EN TOELATINGEN

1.2.1 Algemeen

De centra die levende producten winnen of opslaan van donoren die zijn ingeschreven in een erkende stamboekvereniging of fokkerijgroep, worden erkend door de Vlaamse overheid, ongeacht de handelsradius.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij houdt toezicht op het vervullen van de erkenningsvoorwaarden die betrekking hebben op:

- zoötechnische voorwaarden waaraan donoren moeten beantwoorden;
- administratieve voorwaarden waaronder de productie en de handel van sperma, eicellen en embryo's moet gebeuren.

Op het vlak van diergezondheid wordt er een onderscheid gemaakt tussen nationale handel en intracommunautaire handel.

1.2.2 Nationale handel versus intracommunautaire handel

Centra die levende producten winnen en opslaan die louter bestemd zijn voor handel binnen België, moeten beschikken over een toelating afgeleverd door het FAVV. Deze centra moeten voldoen aan verschillende minimale eisen op het vlak van infrastructuur en uitrusting en sanitaire voorwaarden waaraan donoren van levende producten moeten beantwoorden.

Centra die levende producten winnen en opslaan die bestemd zijn voor handel naar andere lidstaten of derde landen, moeten beschikken over een erkenning afgeleverd door het FAVV. Deze centra moeten voldoen aan strenge eisen op het vlak van de gezondheidsstatus van de dieren alsook aan strenge eisen op het vlak van infrastructuur en uitrusting om de gezondheidsstatus van de dieren te waarborgen.

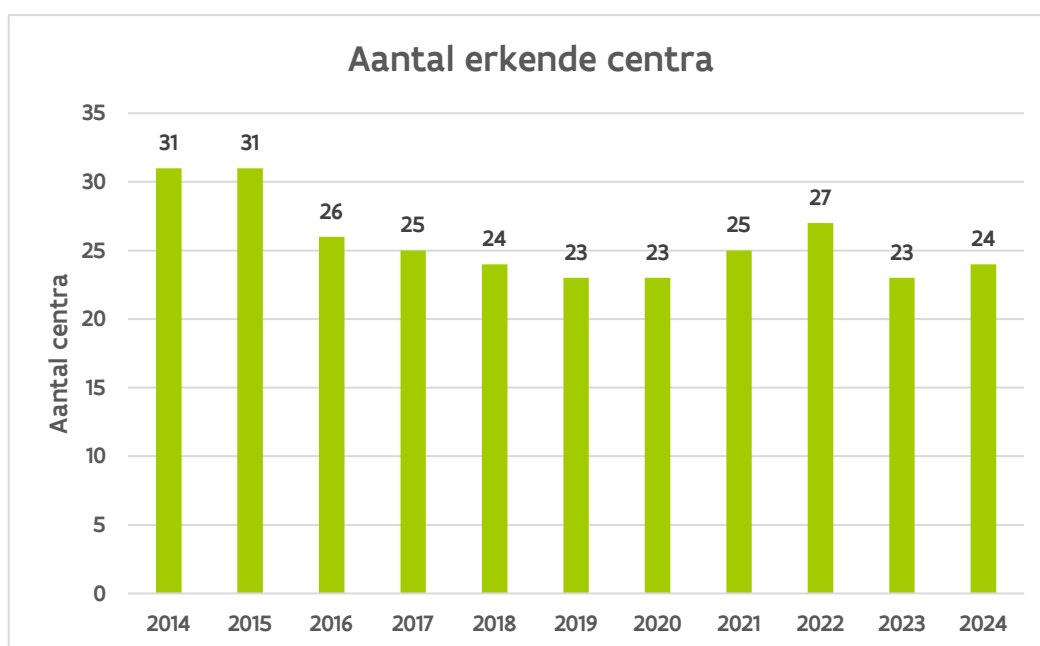
Tabel 1: overzicht van te erkennen activiteiten

Erkenning	Activiteit
spermateam - nationaal	Winning en opslag van sperma - nationaal
sperma-opslagteam – nationaal	Opslag van sperma – nationaal
spermateam – intracommunautair	Winning en opslag van sperma – intracommunautair
sperma-opslagteam – intracommunautair	Opslag van sperma – intracommunautair
embryoteam- nationaal	Winning en opslag van embryo's – nationaal
embryo-opslagteam – nationaal	Opslag van embryo's – nationaal
embryoteam – intracommunautair	Winning en opslag van embryo's – intracommunautair
embryo-opslagteam – intracommunautair	Opslag van embryo's – intracommunautair
embryoproductieteam – nationaal	Winning van eicellen, in vitro productie embryo's – nationaal
embryoproductieteam – intracommunautair	Winning van eicellen, in vitro productie embryo's – intracommunautair

////////////////////////////////////

2 ERKENDE SPERMACENTRA IN VLAANDEREN

Vlaanderen telde op 31 december 2024 24 spermacentra voor varkens. Sinds 2016 blijft het aantal spermacentra vrij stabiel (figuur 1). Enkele centra hebben beren in productie op meerdere locaties, om zo de gezondheidsrisico's te spreiden of omdat de beren een bijzondere gezondheidsstatus hebben. Bijvoorbeeld omdat ze vrij zijn van het PRRS-virus dat voortplantings- en ademhalingsproblemen veroorzaakt. De kwaliteitsopvolging en de verwerking van het sperma gebeurt echter meestal op één locatie. In dit rapport worden deze centra daarom beschouwd als één spermacentrum.

Figuur 1: Evolutie van het aantal erkende centra in Vlaanderen

De actuele lijst van erkende win- en opslagcentra van varkenssperma is terug te vinden op <https://lv.vlaanderen.be/dier/varkens/voortplantingstechnieken>

De geografische spreiding van de spermacentra volgens provincie is weergegeven in tabel 2. 14 van de 24 erkende centra liggen in West-Vlaanderen en deze beschikken zelfs over meer dan de helft van de berenpopulatie in Vlaanderen. De overige centra bevinden zich in Antwerpen (5 centra), Oost-Vlaanderen (4 centra) en Limburg (1 centrum). In Vlaams-Brabant bevond zich geen enkel erkend centrum op 31 december 2024.

Tabel 2: Aantal en procentuele verdeling van de actieve wincentra

Provincie	Aantal centra	%
Antwerpen	5	22%
Limburg	1	4%
Oost-Vlaanderen	4	13%
Vlaams-Brabant	0	0%
West-Vlaanderen	14	61%
Totaal	24	100%

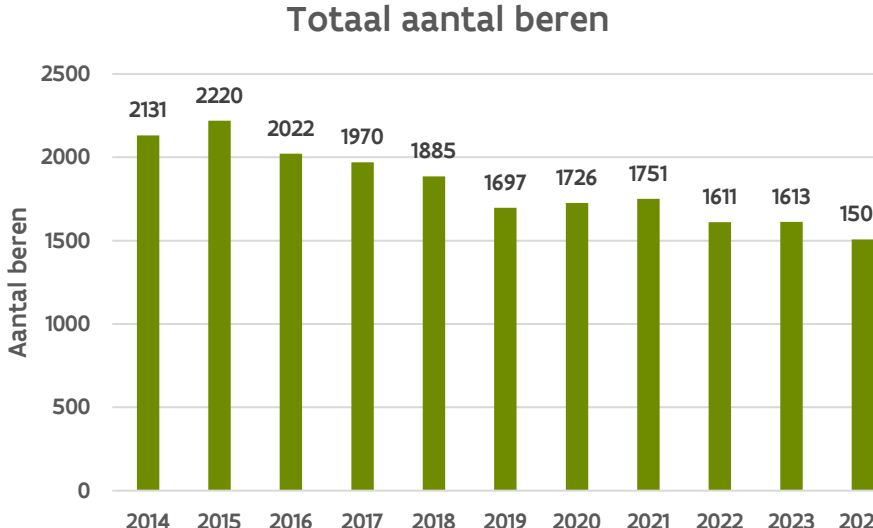
Het aantal beren op een centrum varieert voortdurend door de aankoop en opruiming van beren. Het aantal door de centra opgegeven beren op 31 december 2024 is dan ook louter een momentopname van de bezetting. De beren opgenomen in dit rapport zijn actieve donorberen. Quarantaineberen werden niet meegeteld. Eind december 2024 waren er 1508 beren aanwezig in de centra. De evolutie van de totale stapel donorberen in de afgelopen 10 jaar wordt verder weergegeven onder titel 3 in dit rapport.

Vergelijking van de totale stapel actieve donorberen op 31 december 2024 (1508) met het aantal erkende centra (24), levert een veralgemeend gemiddelde van 62 donorberen per centrum op. In 2023 bedroeg dit gemiddelde 70 donorberen per centrum, in 2022 60 en in 2021 67.

Tabel 3 en tabel 4 geven een overzicht van het aantal erkende activiteiten per provincie weer, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de federale toelating voor de nationale handel en de federale erkenning voor de intracommunautaire handel. Eenzelfde centrum kan een erkenning hebben voor verschillende activiteiten. De overgrote meerderheid van de centra heeft een erkenning voor intracommunautaire handel. Er is één centrum dat louter beschikt over een erkenning voor opslag (geen winning) van sperma. Een opslagcentrum bewaart dosissen sperma die afkomstig zijn uit een erkend spermacentrum en die bestemd zijn voor de handel. Net als de erkende spermacentra moet het erkend spermaopslagcentrum een register van aankoop en verkoop bijhouden, een catalogus ter beschikking stellen van de kopers en hen op verzoek de nodige zoötechnische certificaten bezorgen.

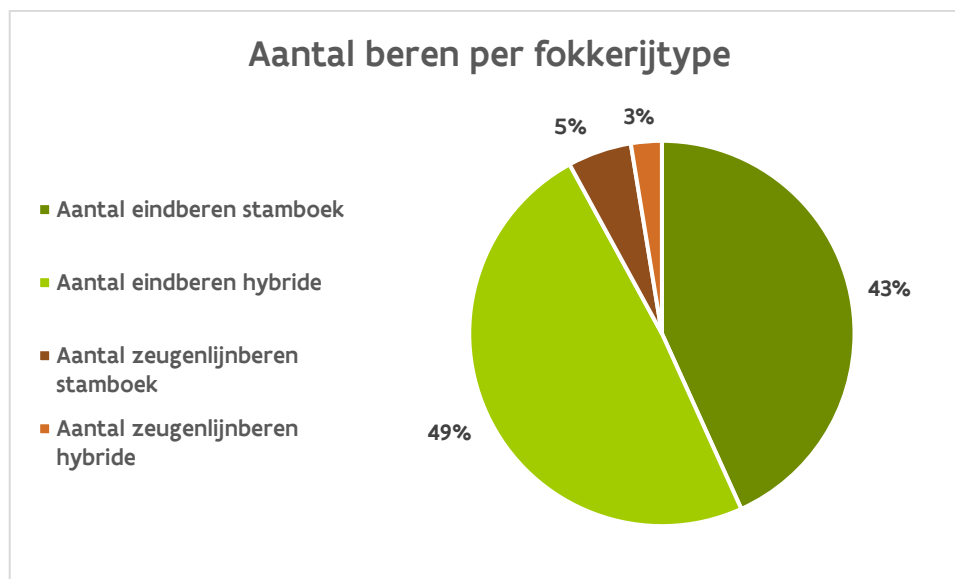
Tabel 3: Overzicht van de erkende activiteiten per provincie voor nationale handel

Nationaal	winning	opslag
	sperma	sperma
Limburg	0	0
Antwerpen	2	2
Oost-Vlaanderen	0	1
West-Vlaanderen	7	7
Vlaams-Brabant	0	0
Totaal	9	10

Figuur 2: Evolutie van het totaal aantal beren, aanwezig op de centra op 31 december.

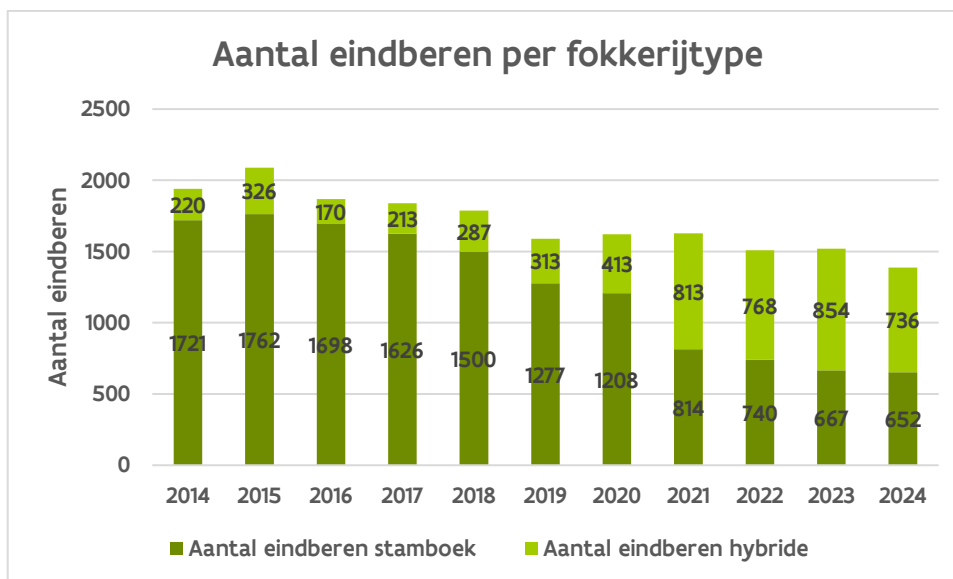
figuur 3 geeft de verdeling van de beren volgens fokkerijtype van de totale berenpopulatie, uitgedrukt in procenten van het totaal aantal beren per fokdoel. In 2024 was de overgrote meerderheid van de berenpopulatie eindberen (92%), waarvan 43% een vrij gelijkaardige verdeling zichtbaar is tussen eindberen ingeschreven in een stamboek (43%) en eindberen ingeschreven in een fokregister (49%). Diezelfde trend wordt gezien bij de zeugenlijnberen, die 8% van de totale berenpopulatie inneemt. We zien opnieuw een gelijke verdeling met 5% van de zeugenlijnberen ingeschreven in een stamboek en 3% die ingeschreven zijn in een fokregister.

Figuur 3: Verdeling van de beren (eindbeer en zeugenlijnbeer) volgens stamboek en fokregister (hybride)

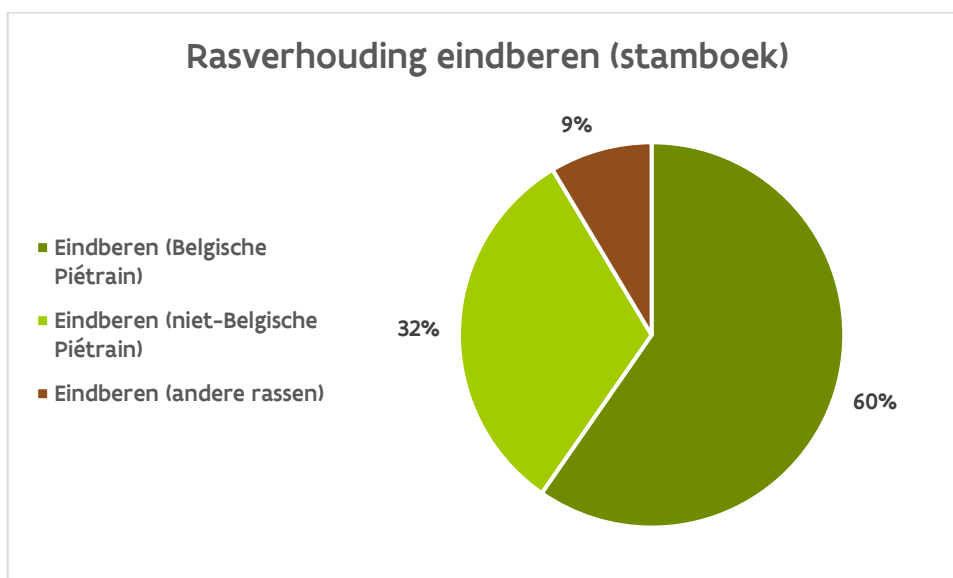
3.1 AANTAL EINDBEREN

In figuur 4 wordt het aantal eindberen van de afgelopen 10 jaar weergegeven per fokkerijtype. Eind 2024 waren er in totaal 1.388 eindberen aanwezig op de spermacentra, een daling ten opzichte van vorig jaar. Sinds 2021 is er een opvallende verschuiving zichtbaar van het aantal stamboekberen richting het aantal hybrideberen. In 2020 maakte het aandeel hybrideberen slechts 25,5% uit van de totale eindberenpopulatie, tegenover ongeveer 50% in 2021 en 2022. In 2024 neemt het aantal hybrideberen reeds 53% van de totale eindberenpopulatie in beslag.

Figuur 4: Evolutie van het aantal eindberen van 2014 tot 2024 per fokkerijtype

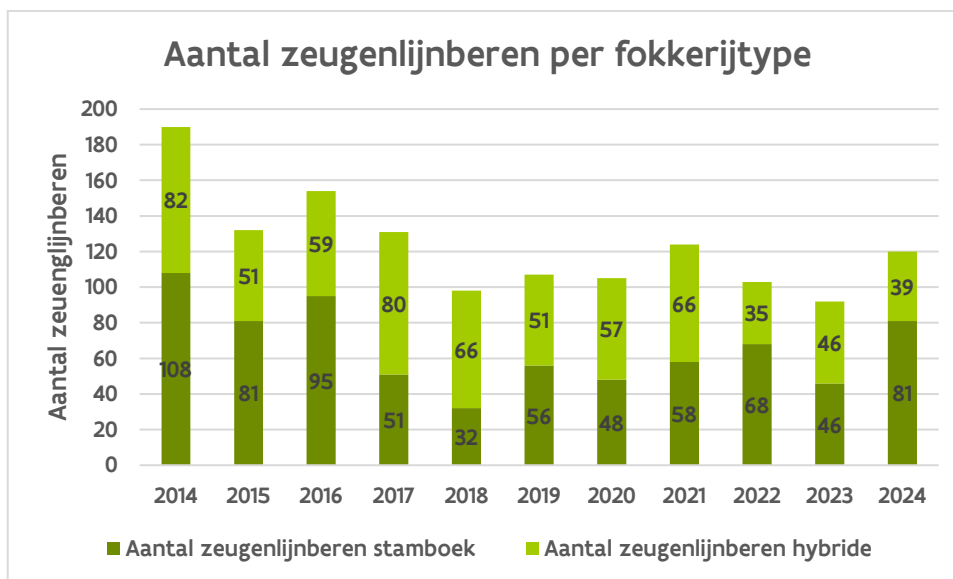
Van de 652 stamboekeindberen behoorde de overgrote meerderheid (nl. 596 of 92%) van het ras Piétrain. De resterende beren behoorden tot andere rassen (zoals o.a. het ras Duroc en het ras Hampshire). Van deze Piétrain-beren waren er 389 (65%) ingeschreven bij een Belgisch stamboek (VPF) en 207 (35%) bij een Nederlands of een Duits stamboek.

Figuur 5: Rasverhouding van de stamboek eindberen in 2024

Evolutie aantal Piétrain beren sinds 2018

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eindberen (Belgische Piétrain)	755	600	556	459	503	427	389
Eindberen (niet-Belgische Piétrain)	744	677	650	351	213	191	207

Figuur 7: Evolutie van het aantal zeugenlijnberen van 2014 tot 2024 per fokkerijtype

4 PRODUCTIE, AANKOOP, GEBRUIK EN EVOLUTIE SPERMADOSISSEN

In dit hoofdstuk worden eerst de globale gegevens over de productie, de aankoop en het gebruik van spermadosissen behandeld voor alle types donorberen. Deze gegevens worden daarna afzonderlijk besproken voor de groep eindberen en de groep zeugenlijnberen.

4.1 RESULTATEN ALLE TYPE BEREN

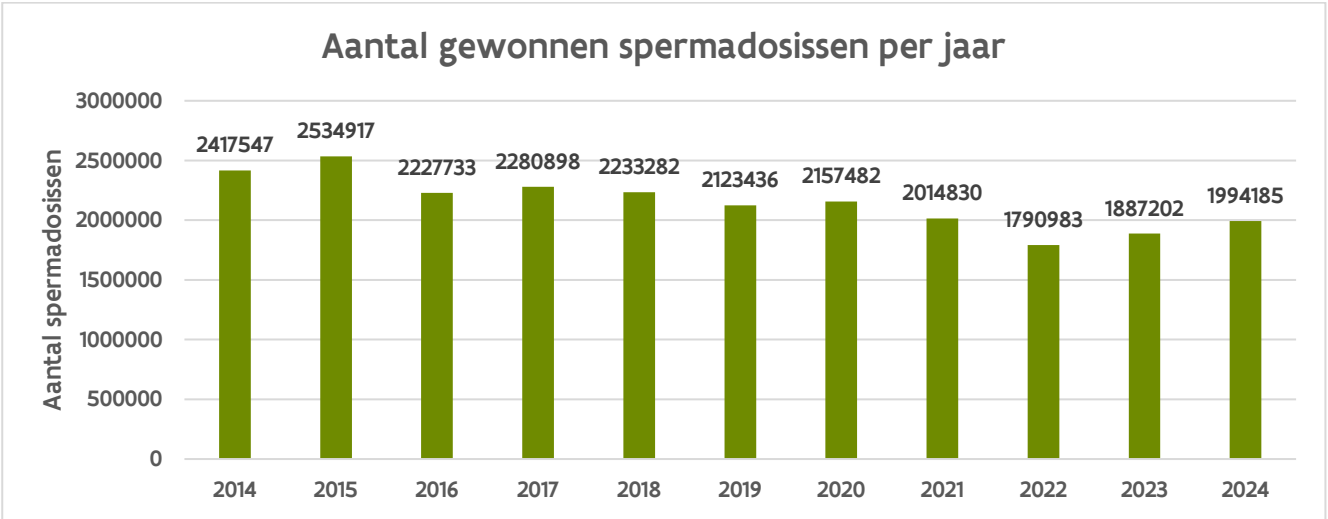
4.1.1 Productie spermadosissen

De cijfers in tabel 5 geven het aantal gewonnen spermadosissen weer van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024, verdeeld volgens ras of hybride foklijn.

Tabel 5: Overzicht van de productie, verkoop, eigen gebruik en aankoop uit het buitenland (aantal dosissen)

Naam ras of hybride-type	Geproduceerd	Verkoop in binnenland	Verkoop in buitenland	Gebruik op eigen bedrijf	Aankoop in buitenland
Eindberen Piétrain (Belgisch)	493.887	453.159	344	321	0
Eindberen Piétrain (Niet-Belgisch)	279.630	255.005	0	0	0
Eindberen Andere (andere rassen)	54.449	42.587	0	0	0
Eindberen stamboek	827.966	750.751	344	321	0
Eindberen hybriden	1.099.864	1.010.184	40.152	1.636	10.279
Totaal Eindberen	1.927.830	1.760.935	40.496	1.957	10.279
Zeugenlijnberen stamboek	51.264	30.361	7.753	23	14.669
Zeugenlijnberen Hybriden	15.091	9.120	68	0	8.175
Totaal zeugenlijnberen	66.355	39.481	7.821	23	22.844
TOTAAL	1.994.185	1.800.416	48.317	1.980	33.123

Het aantal geproduceerde spermadosissen in 2024 bedraagt 1.994.185 dosissen. Het aantal geproduceerde spermadosissen is in 2024 opnieuw licht gestegen.

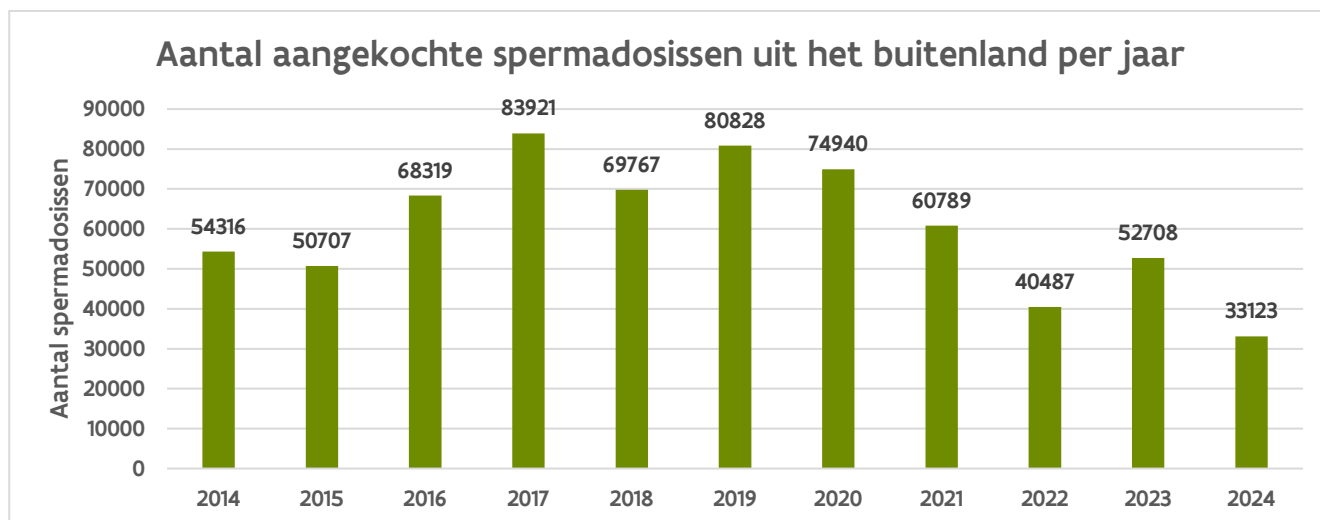

Figuur 8: Evolutie van het aantal gewonnen spermadosissen sinds 2014

Als we het aantal aanwezige beren op 31 december 2024 (1508 beren) in verhouding brengen met het totaal aantal geproduceerde spermadosissen in 2024, komt dit neer op een gemiddelde van 1260

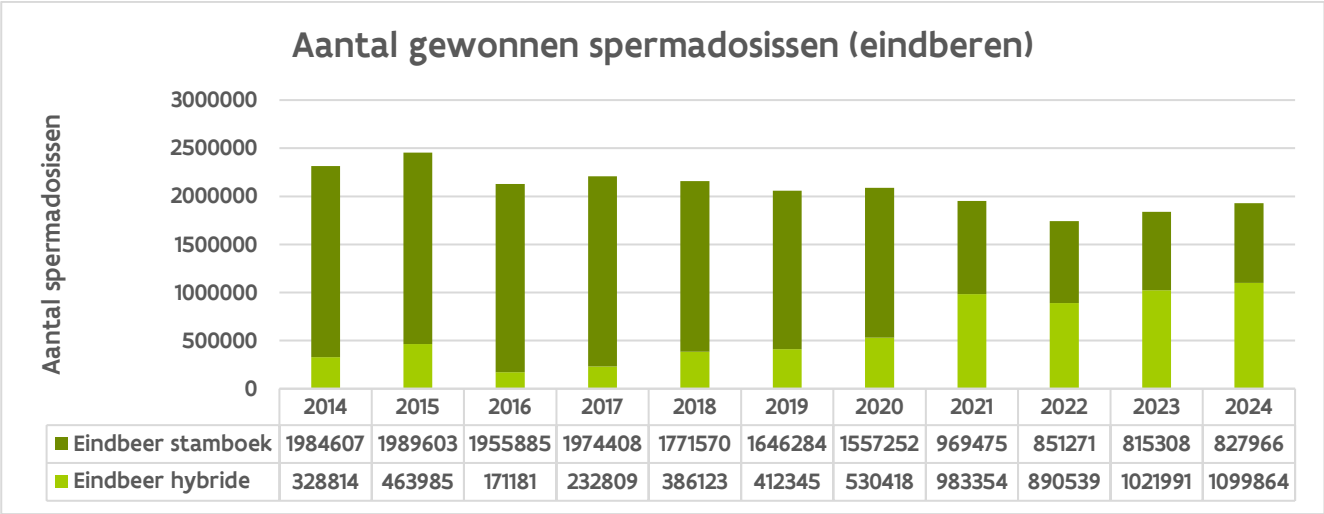
Gemiddeld aantal gewonnen spermadosissen per beer per jaar

Jaar	Gemiddeld aantal gewonnen spermadosissen per beer
2014	1135
2015	1145
2016	1100
2017	1160
2018	1185
2019	1250
2020	1250
2021	1150
2022	1110
2023	1170
2024	1260

4.1.3 Verkoop spermadosissen (binnen- en buitenland) en gebruik op het eigen bedrijf

In 2024 werden van de in totaal 1.994.185 gewonnen spermadosissen, 1.850.713 spermadosissen (92,8%) verkocht in binnen- en buitenland of gebruikt op het eigen bedrijf. In 2022 en 2023 werd een gelijkaardige verhouding gezien (91,4% en 91,6%). Figuur 11 toont de evolutie van de geproduceerde en verkochte of gebruikte dosissen sinds 2018.

Figuur 12: Evolutie van het aantal gewonnen spermadosissen per type eindbeer.

Eindberen worden efficiënter ingezet dan zeugenlijnberen. Dit is zichtbaar in de verhouding van het aantal geproduceerde en gebruikte spermadosissen per beer. Uit voorgaande cijfers komt dit neer op 1.270 dosissen per stamboekeindbeer gewonnen, waarvan 1.152 dosissen gebruikt of verkocht. Voor hybride-eindberen komt dit neer op 1.494 dosissen per beer gewonnen, waarvan 1.429 gebruikt of verkocht. Deze hoge benuttingsgraad komt overeen met die van voorgaande jaren.

Het Piétrainras was voorgaande jaren veruit de grootste leverancier van eindbeersperma. In 2021 en 2022 was 48% van het totaal aantal geproduceerde dosissen eindbeersperma afkomstig van raszuivere Piétrainberen. In 2023 bedroeg dit nog maar 42%. In 2024 bedraagt dit 40%. Het betreft Piétrain-beren die ingeschreven zijn het stamboek van Belgische, Nederlandse en Duitse stamboekverenigingen. Dit percentage staat sterk in contrast met de cijfers van 2019 en 2020, waar maar liefst meer dan 70% van het eindbeersperma afkomstig was van Piétrainberen. De switch van erkenning van stamboek naar fokkerijgroepering bij sommige buitenlandse stamboeken kan dit gedeeltelijk verklaren.

In tabel 6 is het aantal geproduceerde dosissen P-sperma afkomstig van de groep raszuivere P-eindberen die ingeschreven zijn in het stamboek van een Belgische, Nederlandse of Duitse stamboekvereniging vergeleken met de totale productie van dosissen eindbeersperma. In de totale productie van eindberensperma zit ook de productie vervat van stamboekberen van andere rassen, voornamelijk Duroc, en van hybride donorberen.

Tabel 6: Evolutie van aantal en aandeel geproduceerde dosissen Piétrainsperma tov het totale aantal dosissen eindberensperma

Jaartal	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2024
Productie dosissen	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
P BE	691 275	33,1	552 868	28,3	547 326	31,4	536.702	29	493 887	26

Tabel 7: Evolutie van aantal en aandeel gebruikte dosissen Piétrainsperma tov totaal aantal dosissen eindberensperma

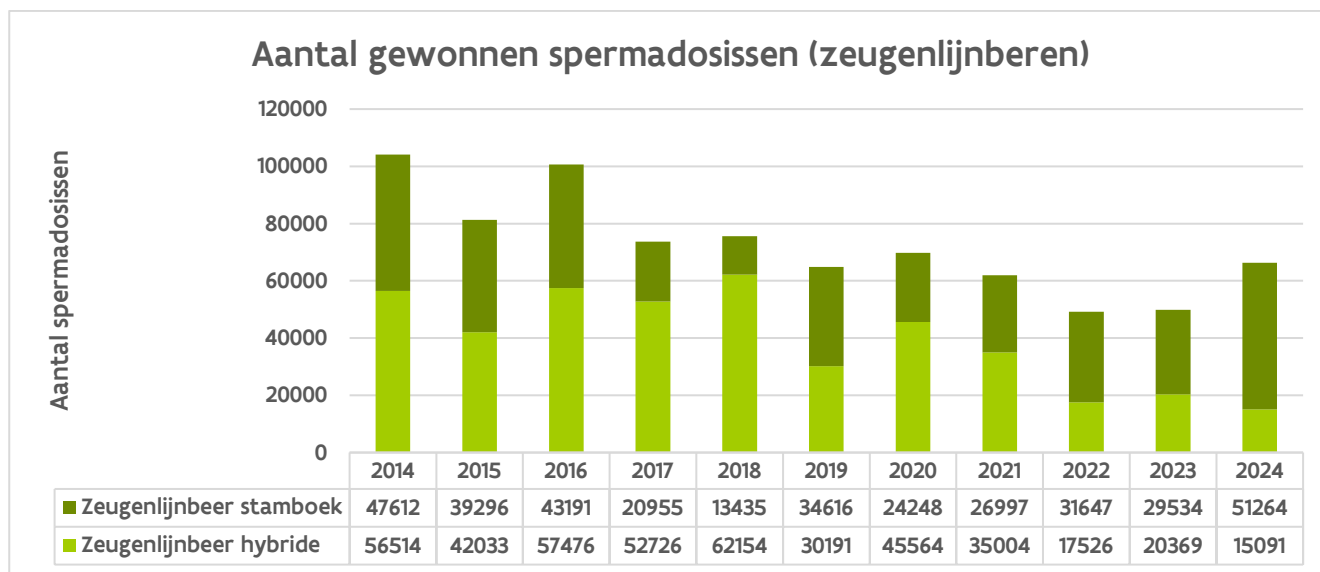
Jaartal	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2024
Verkochte + gebruikte dosissen op het eigen bedrijf	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
P BE	643 180	32,9	523 799	28,6	506 085	31,4	503.399	29	453 824	25
P niet-BE	750 605	38,3	368 895	20,1	255 421	16,0	223 330	14	255 005	14
P totaal	1 393 785	71,2	892 694	48,7	762 530	47,4	726.729	43	708 829	39
Eindberen	1 956 697	100,0	1 832 575	100,0	1 608 956	100,0	1 709 748	100,0	1 803 388	100

4.3 RESULTATEN ZEUGENLIJNBAREN

4.3.1 Productie spermadosissen

In 2024 werden in totaal 66.355 dosissen zeuglijnsperma geproduceerd. Van de 81 stamboekzeuglijnberen werden 51.264 spermadosissen gewonnen, waarvan er 38.137 (74%) werden gebruikt of verkocht. Van de 39 hybride zeuglijnberen werden 15.091 spermadosissen gewonnen, waarvan er 9.188 (61%) werden gebruikt of verkocht. Dit staat in contrast met de benuttingsgraad van het eindberensperma.

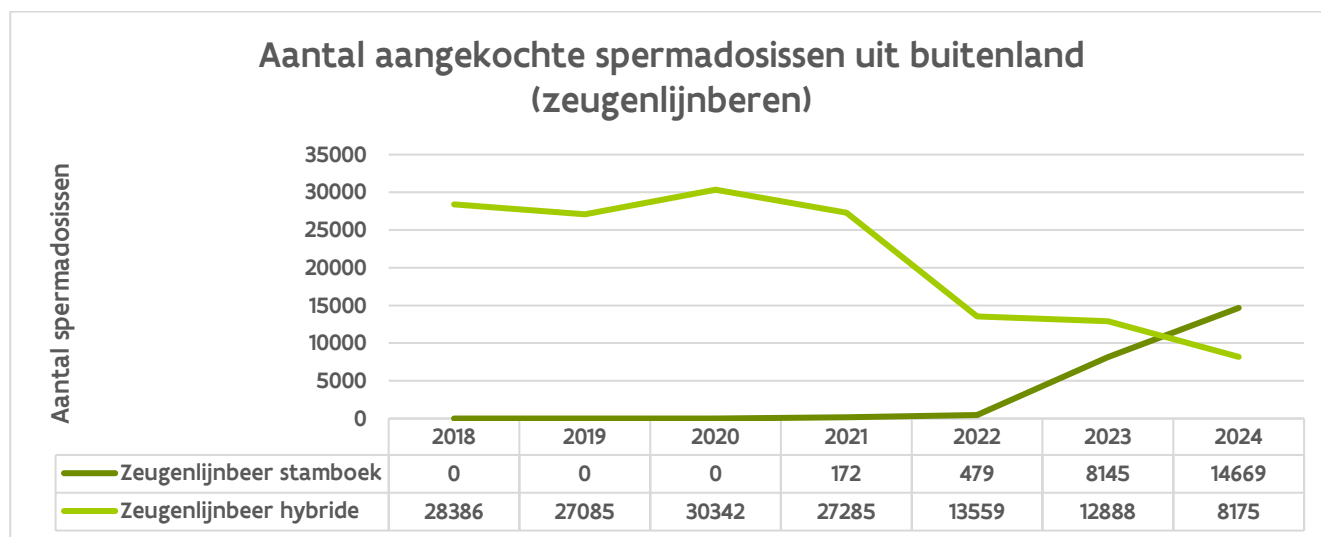
Dit komt neer op 633 dosissen per stamboekzeuglijnbeer gewonnen, waarvan er 471 dosissen verkocht of gebruikt zijn. Voor hybride zeuglijnberen komt dit neer op 387 dosissen per beer gewonnen, waarvan er 236 verkocht of gebruikt zijn. De evolutie van 2014 tot 2024 van het aantal geproduceerde dosissen zeugenlijnsperma afkomstig van respectievelijk stamboek- en hybride zeugenlijnberen is weergegeven in figuur 14.

Figuur 14: Evolutie van de jaarlijkse spermaproductie bij stamboek en hybride zeuglijnberen van 2014 tot 2024

4.3.2 Aankoop spermadosissen uit het buitenland

Uit analyse van de cijfers blijkt dat de aankoop van dosissen sperma uit het buitenland van stamboekberen in 2017 vrij courant was en volledig afnam in 2018. Sinds 2 jaar neemt de aankoop weer toe. De aankoop van sperma van hybride zeugenlijnberen lijkt de laatste jaren af te nemen.

Figuur 15: Evolutie van het aantal aangekochte spermadosissen uit buitenland voor zeugenlijnberen

stamboeken. Sinds 2014 worden de centra opgevolgd op basis van een risicoanalyse, waarbij rekening wordt gehouden met het resultaat van de opvolging van de centra de voorbije 3 jaar. Daarbij voert het agentschap de volgende controles uit:

- bij de beren:
 - o aanwezigheid van het zoötechnisch certificaat en overeenstemming met de identificatie in het oor;
 - o toelating tot de voortplanting, fokwaardeschatting en ander prestatieonderzoek, zoals de bedrijfsprestatietoets (BPT);
- bij de opgeslagen dosissen sperma:
 - o de vermeldingen op het etiket, met name de correcte identificatie van het spermacentrum en de donorbeer alsook de winningsdatum;
 - o het bijhouden van een register met de datum van spermawinning, de identiteit van de donor en het aantal geproduceerde dosissen van elke spermawinning, alsook een lijst over de verzending van sperma met vermelding van de datum van verzending en per donor het aantal en de ontvanger.

Voorts voert het Agentschap Landbouw en Zeevisserij onaangekondigde controles uit op de correcte identificatie van dosissen sperma door de centra, de beschikbaarheid van zoötechnische certificaten voor alle aanwezige donorberen op de centra alsook het bijhouden van registers voor de winning en verzending van sperma door de centra. Deze controle blijft noodzakelijk om de kwaliteit van het sperma te bewaken.

De uitbaters van de spermacentra leveren aanzienlijke inspanningen om donorberen met de gewenste genetische eigenschappen aan te kopen. De in Vlaanderen erkende fokkersvereniging die het stamboek van fokvarkens bijhoudt, verzamelt gegevens over die eigenschappen bij de aangesloten fokbedrijven en stelt ze op haar website ter beschikking van de varkenshouders.

In 2017 werd bij het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) vergelijkend prestatieonderzoek opgestart bij nakomelingen van donorberen in de wincentra. Bij dat onderzoek worden donorberen van meerdere fokkerijorganisaties getest op hun prestaties in de kraamstal en de vleesvarkensstal. De resultaten werden vanaf 2018 gepubliceerd. Op <https://testwerking.ilvo.be> kunnen varkenshouders de prestaties vergelijken van de nakomelingen van verschillende eindberen van verschillende KI-centra op een aantal kraamstalparameters, karkasresultaten, voederconversie- en groeieresultaten. Op die manier vormen de fokbedrijven, de wincentra en de organisatoren van prestatieonderzoek een essentiële schakel voor de productie van vleesvarkens met de gewenste kwaliteit.

Tot slot wijzen we nogmaals op het feit dat de gegevens waarop dit jaarverslag gebaseerd is, slechts een momentopname is van de toestand zoals die was in december 2024. Deze beperking van het cijfermateriaal zorgt ervoor dat conclusies met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden.

[illegible]